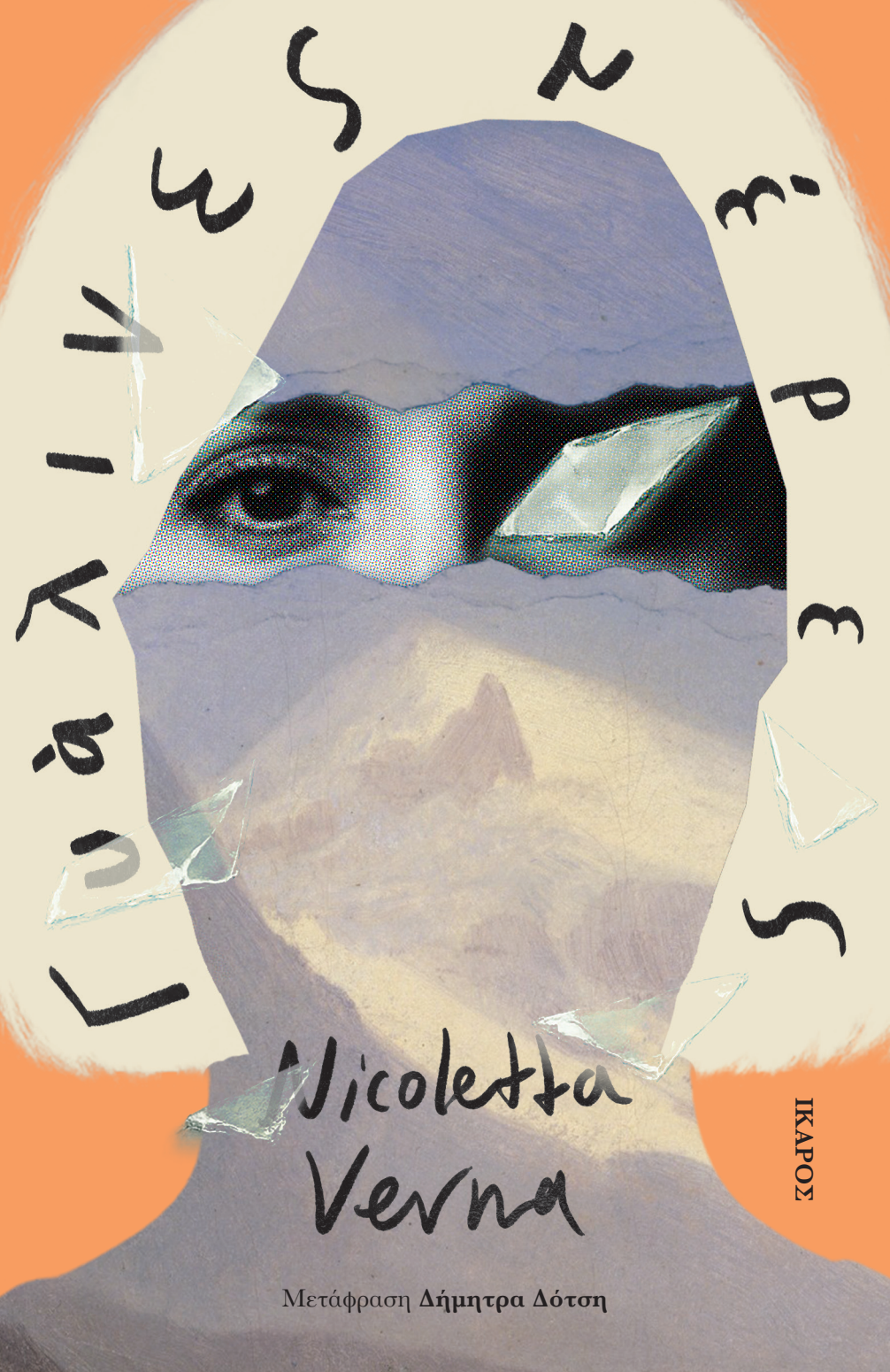
Γαλήνιες μέρες

Nicoletta Verna

Μετάφραση **Δήμητρα Δότση**

ΙΚΑΡΟΣ

ΓΥΑΛΙΝΕΣ ΜΕΡΕΣ

Η μετάφραση πραγματοποιήθηκε με την υποστήριξη του Κέντρου Βιβλίου και Ανάγνωσης του ιταλικού Υπουργείου Πολιτισμού.

CENTRO
PER IL LIBRO
E LA LETTURA

Τίτλος πρωτοτύπου: *I giorni di Vetro*
Πρώτη έκδοση στην Ιταλία 2024, Einaudi / Stile libero
© 2024, Nicoletta Verna
© 2026, Εκδόσεις Ίκαρος για την ελληνική έκδοση

Μετάφραση από τα ιταλικά: Δήμητρα Δότση
Επιμέλεια – Διόρθωση: Σταυρούλα Αλεξανδροπούλου
Σχεδιασμός – Εικονογράφηση εξωφύλλου: Barış Şehri
Στοιχειοθεσία – Σελιδοποίηση: Εκδόσεις Ίκαρος
Παραγωγή: Μ. Σπύρου & Σια Α.Ε.

This edition is published in agreement with United Stories Agency – Roma, in conjunction with Piergiorgio Nicolazzini Literary Agency (PNLA)

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή του παρόντος έργου στο σύνολό του ή τμημάτων του με οποιονδήποτε τρόπο, καθώς και η μετάφραση ή διασκευή του ή εκμετάλλευσή του με οποιονδήποτε τρόπο αναπαραγωγής έργου λόγου τέχνης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2121/1993 και της Διεθνούς Σύμβασης Βέρνης-Παρισιού, που κυρώθηκε με τον ν. 100/1975. Επίσης απαγορεύεται η αναπαραγωγή της στοιχειοθεσίας, της σελιδοποίησης, του εξωφύλλου και γενικότερα όλης της αισθητικής εμφάνισης του βιβλίου, με φωτοτυπικές ή οποιεσδήποτε άλλες μεθόδους, σύμφωνα με το άρθρο 51 του ν. 2121/1993.

Κανένα μέρος ή απόσπασμα του παρόντος βιβλίου δεν δύναται να χρησιμοποιηθεί ή να αναπαραχθεί, με οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο, για την εκπαίδευση τεχνολογιών ή συστημάτων Τεχνητής Νοημοσύνης. Με βάση το Άρθρο 4(3) της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/790 για την Ψηφιακή Ενιαία Αγορά, οι δημιουργοί και ο εκδότης επιφυλάσσονται ρητώς όλων των δικαιωμάτων τους και εξαιρούν το παρόν έργο από κάθε πράξη εξόρυξης κειμένων και δεδομένων.

Πρώτη έκδοση: Νοέμβριος 2026
ISBN 978-960-572-873-1

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΚΑΡΟΣ
ΒΟΥΛΗΣ 4, 105 62 ΑΘΗΝΑ • Τ: 210 3225152 • www.ikarosbooks.gr

NICOLETTA VERNA

ΓΥΑΛΙΝΕΣ ΜΕΡΕΣ

Μετάφραση
Δήμητρα Δότση

ΙΚΑΡΟΣ

στη Ρομπέρτα
στην Ίρις

Δυο δρόμοι ανοίγονται στη ζωή,
ο δρόμος της Φύσης και ο δρόμος της Χάρης.

Terrence Malick, *The Tree of Life*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I. Νιότη 13
II. Πεπρωμένο 151
III. Μα ο έρωτας όχι 197
IV. Σαν τη σκιά 353
V. Μαύρες φλόγες 459
VI. Το βαλς των κεριών 505

Σημείωμα 531
Ευχαριστίες 533

I

Νιότη

1

Ήταν πολύ καλύτερα πριν, τότε που δεν υπήρχα εγώ και δεν υπήρχε και κανένα από τα αδέρφια μου, ούτε τα ζωντανά ούτε τα πεθαμένα. Υπήρχε μόνο η μητέρα μου, που στριφογύριζε στο στρώμα της μικρής κάμαρας και ούρλιαζε: «Σκοτώστε με, τον αντίχριστό μου!» και η Φαφίνα απαντούσε: «Πάψε, έτσι καλείς τον διάβολο», κι αυτό κράτησε τρεις μέρες και τρεις νύχτες, ώσπου η μάνα μου έβγαλε μια άγρια κραυγή και βγήκε ο Γκοφρέντο, ο πρώτος από τα πεθαμένα αδέρφια μου. Όταν του δώσανε ένα χαστούκι για να τον κάνουν να κλάψει, εκείνος δεν έκλαψε, τότε η Φαφίνα κούνησε το κεφάλι και είπε: «Είναι σημάδι πως ο Θεός εκεί πάνω χρειαζόταν ένα αγγελούδι».

Έβλεπε πολλά παιδιά γεννημένα νεκρά, οπότε κι αυτό ήταν ίδιο με όλα τα άλλα, παρόλο που ήταν εγγόνι της.

Η μητέρα μου τον κοίταξε απαρηγόρητη. «Γιατί;» ρώτησε.

«Γιατί έφαγες πολύ καρπούζι. Το καρπούζι γεμίζει με νερό το στομάχι και το φουκαριάρικο το μωρό πνίγηκε».

Το κράτησε για λίγο δίπλα της στο κρεβάτι, που είχε γίνει μούσκεμα από τον ιδρώτα, το αίμα και τα υγρά της γέννας, ώσπου έφτασε ο πατέρας μου από τη βίλα του Ταρασκόνε, ημίγυμνος, και πλησίασε αμίλητος. Κοίταξε το παιδί χωρίς ίχνος

τρυφερότητας, λες και ήταν ζώο. Του έπιασε το προσωπάκι και το γύρισε προς το μέρος του, το περιεργάστηκε για μια στιγμή και μετά το άφησε.

«Ούτε παιδιά δεν ξέρεις να κάνεις;»

«Εσείς με παντρευτήκατε, Πρίμο. Τώρα θα με ανεχτείτε όπως είμαι», του είπε, καρφώνοντας τα μάτια της στην ουλή του στο στέρνο, ακριβώς κάτω από την καρδιά.

«Το ξέρω, πανάθεμά με».

Το βράδυ εκείνος εξαφανίστηκε στο μπορντέλο του Μπόργκο Πιάνο, αφού έτσι κι αλλιώς η μάνα μου ήταν στο κρεβάτι και δεν θα μπορούσε να το μάθει, κι ύστερα επέστρεψε στο σπίτι και ξάπλωσε δίπλα της, με το παιδί ακόμα στην κούνια, σκεπασμένο με ένα σεντόνι. Η μητέρα μου του είχε φορέσει ένα κόκκινο σκουφάκι που είχε πλέξει η Φαφίνα με το βελονάκι.

«Πώς τον έβγαλες;»

«Γκοφρέντο».

«Πού θα τον βάλουμε;»

«Μαζί με τον μακαρίτη τον πατέρα μου».

«Καλά», είπε εκείνος γυρίζοντας πλευρό, και για τον πεθαμένο γιο δεν ξαναείπαν ποτέ κουβέντα.

Ο δεύτερος ήταν ο Τονίνο, ο οποίος γεννήθηκε Ιούλιο μήνα. Όσο ήταν έγκυος η μητέρα μου, δεν άγγιξε καρπούζι κι έπινε μόνο πέντε γουλιές νερό την ημέρα, για να μην τον πνίξει. Μόνο που ο Τονίνο γεννήθηκε νεκρός κι αυτός.

Τον έπλυνε, τον έντυσε όμορφα και είπε στη Φαφίνα: «Φωνάξτε τον πάτερ Φερόνι να τον ευλογήσει». Έπειτα πήρε το μαχαίρι που είχαν για να γδέρνουν τα ζώα και πήγε με τα πόδια μέχρι το κτήμα του Ταρασκόνε, κάτω από τον ήλιο, μισόγυμνη. Έψαξε να βρει ένα καρπούζι, του κάρφωσε τη λάμα και το κα-

ταβρόχθισε όλο, καταπίνοντας και τα σπόρια. Όταν τελείωσε, είχε μια κοιλιά τόσο φουσκωμένη που έμοιαζε πάλι έγκυος.

Τελευταία στη σειρά ήταν η Άρτζα. Ήρθε στον κόσμο την ημέρα της Αγίας Δωρεάς, ζωντανή, με τα μάτια ορθάνοιχτα, την ώρα που κάτω από το σπίτι περνούσε η λιτανεία. Η μάνα μου την κοίταζε λες και ήταν το Θείο Βρέφος, χωρίς καν να την ακουμπά, από φόβο μήπως της κάνει κι αυτηνής κακό. Ο πατέρας μου είπε πως θα ήταν καλύτερα αν έκανε αγόρι, και αναρωτήθηκε γιατί έπρεπε να ζήσει το κορίτσι μετά από εκείνα τα δύο πεθαμένα αγόρια. Η Φαφίνα του απάντησε πως οι σωστές γυναίκες γεννάνε πρώτα την κόρη, κι αν δεν του άρεσε μπορούσε να της αδειάσει τη γωνιά, σιγά τη σπουδαία βοήθεια που πρόσφερε, και κάθισαν στο τραπέζι με το μωρό στην κούνια. Τη νύχτα όμως, η Άρτζα σταμάτησε να αναπνέει, χωρίς καν να κλάψει, και το πρωί ήταν ακούνητη και κρύα πάνω στο μικρό της μαξιλάρι, με τα μάτια μισόκλειστα.

Την επόμενη μέρα έθαψαν την Άρτζα και, επιστρέφοντας με τα πόδια από το νεκροταφείο, η μητέρα μου είπε στη Φαφίνα: «Πρέπει να μιλήσουμε στον Σέρι Πίνι, τον γιατρό».

Η Φαφίνα δεν απάντησε, συνέχισε να περπατά γρήγορα και με το κεφάλι σκυφτό μέχρι την εξώπορτα, στη στροφή της γειτονιάς Σάντα Μαρία. Ένα δευτερόλεπτο προτού ανέβει η μητέρα μου στο σπίτι, είπε χαμηλόφωνα, σχεδόν μονολογώντας: «Πήγαινε στον Ζαμπουτέν, όχι στον Σέρι Πίνι» κι έφυγε βιαστικά.

Η μάνα μου την άκουσε όπως πάντα, γιατί η Φαφίνα ήταν η πιο έξυπνη σ' όλο το Καστροκάρο, περισσότερο κι από τον δήμαρχο, ακόμα και από τον παπά, και όλοι την είχαν περί πολλού.

«Ξέρω γιατί ήρθατε», είπε ο Ζαμπουτέν ανοίγοντας την πόρτα. Την έβαλε να καθίσει στο εβένινο τραπέζι που του είχε χα-

ρίσει ο γερουσιαστής Μπελίνι, όταν τον είχε γιατρέψει από το νυχτερινό παραλήρημα.

«Αφού το ξέρετε, πείτε μου τι πρέπει να κάνω».

Στο Καστροκάρο υπήρχε ο γιατρός Σέρι Πίνι, που είχε για νοσοκόμα τη γιαγιά μου τη Φαφίνα, και μετά ήταν ο Ζαμπουτέν. Αν για κάτι υπήρχε γιατρειά, ο κόσμος πήγαινε στον Σέρι Πίνι. Για όλα τα άλλα, που ήταν και τα περισσότερα, ζητούσαν τη βοήθεια του Ζαμπουτέν. Ήξερε από φυτά και ρίζες και γιατροσόφια, που ένας Θεός ξέρει τι περιείχαν, και είχε μείνει για τρία χρόνια στο μοναστήρι του Αγίου Αντωνίου, στο Μοντεπάολο, όπου οι μοναχοί τού είχαν μάθει τα μυστικά των φαρμακοτρίφτηδων. Το πιο σημαντικό ήταν πως του είχαν χαρίσει ένα μπαστούνι που ανήκε στον ίδιο τον άγιο αυτοπροσώπως, και αν ακουμπούσε με το ξύλο το σημείο όπου κάποιος είχε την αρρώστια, τον έκανε καλά. Είχε γιατρέψει ακόμα και τη γυναίκα του Ντούτσε, τη Ρακέλε, που αφού γέννησε τον Μπρούνο αρρώστησε από μελαγχολία, και ο Ντούτσε μάλιστα είχε έρθει αυτοπροσώπως ένα πρωί από το Μιλάνο να τον ευχαριστήσει με δέκα κάσες κρασί αλμπάνα από το Πρεντάπιο.

«Τα παιδιά σάς πεθαίνουν γιατί ο άντρας σας δεν έχει αρκετό αίμα», δήλωσε.

«Το ’ξερα πως αυτός έφταιγε».

Ο Ζαμπουτέν άγγιξε με το μπαστούνι του Αγίου Αντωνίου την ακόμα φουσκωμένη κοιλιά της μητέρας μου.

«Δεν είναι εύκολο πράγμα».

«Δεν με νοιάζει. Πείτε μου τι πρέπει να κάνω».

«Πρέπει να περιμένετε να σας έρθει περίοδος. Η καλή περίοδος είναι η πρώτη μετά το πεθαμένο κορίτσι. Θα καθίσετε πάνω σε ένα ασημένιο καθοίκι, θα μαζέψετε το αίμα και μετά

θα δώσετε στον άντρα σας να πιει δέκα σταγόνες, διαλυμένες σε κρασί σαντζοβέζε». Η μητέρα μου τον άκουγε αμίλητη. «Μόλις περάσουν δώδεκα μέρες, πρέπει να συνευρεθείτε, το ίδιο και την επόμενη μέρα και τη μεθεπόμενη. Μετά δεν πρέπει να ξανακοιταχτείτε. Εσείς να κοιμάστε σ' ένα κρεβάτι κι εκείνος σε άλλο. Θα κάνετε μια κόρη που θα είναι κι αυτή κακορίζικη, αλλά θα ζήσει».

«Κακορίζικη; Δηλαδή;»

«Δεν θα 'χει καλή τύχη, μα θα 'χει συμπόνια. Η συμπόνια θα την κάνει να βλέπει περισσότερα από αυτά που βλέπουμε εμείς οι υπόλοιποι. Και θα μπορέσει να ζήσει».

Η μητέρα μου δεν κατάλαβε τίποτα, αλλά τον άφησε να μιλάει.

«Θα κάνετε άλλες δύο κόρες, που θα 'χουν την υγειά τους. Αν γεννήσουν, θα κάνουν κι αυτές κόρες».

«Κορίτσια όλα;»

«Κορίτσια όλα».

«Και για να 'ρθει κάνα αγόρι;»

«Ε, τώρα αγόρι...»

Ο Ζαμπουτέν σηκώθηκε για να τη συνοδέψει στην πόρτα.

«Τι σας οφείλω;» ρώτησε εκείνη πριν φύγει.

Εκείνος δεν απάντησε. Από τους φτωχούς, για ό,τι δεν υπήρχε γιατρικό, ο Ζαμπουτέν δεν ζητούσε τίποτα.

Οι γονείς μου δεν ήταν ακριβώς φτωχοί ή, τουλάχιστον, δεν ήταν πιο φτωχοί από τους άλλους. Ο πατέρας μου φύλαγε τη βίλα του κόμη Μορέλι στο Ταρασκόνε, ψηλά στον δρόμο που περνούσε κάτω από το φρούριο, και η μάνα μου πουλούσε λούπινα στην αγορά της Σάντα Μαρία με το καρότσι. Στο Καστρο-

κάρο υπήρχαν κάποιοι που δούλευαν στα Ιαματικά Λουτρά και είχαν ήδη δικό τους αποχωρητήριο, είναι αλήθεια, εκείνη την τούρκικη, λευκή κεραμική τουαλέτα που, όταν έριχνες νερό με τον κουβά, όλα πήγαιναν κάτω και δεν καταλάβαινες καν ότι είχες κάνει την ανάγκη σου, ενώ εκείνοι πήγαιναν στην παράγκα της αυλής, μαζί με τους υπόλοιπους της γειτονιάς, που 'χε μια μπόχα που σου έφερνε δάκρυα στα μάτια· κάθονταν στις φτέρνες πάνω από την τρύπα και μετά σκουπίζονταν βιαστικά με ένα πανί. Δεν ήταν όμως φτωχοί: κατάφερναν να πληρώνουν κάθε μήνα το ενοίκιο του σπιτιού στη στροφή της οδού Νατσιονάλε και δεν είχαν σχεδόν καθόλου χρέη, ο πατέρας μου αγόραζε τα τσιγάρα του και πήγαινε στην ταβέρνα το βράδυ και κάποιες φορές ακόμα και στο καζίνο, στα κρυφά, και στην αυλή μεγάλωναν το γουρούνι που τους είχε χαρίσει ο κόμης, περιμένοντας να το σφάξουν του Αγίου Αντωνίου. Δεν ήταν φτωχοί, αλλά δεν ήταν και πλούσιοι, και η μητέρα μου δεν ήξερε πώς να καταφέρει να βρει το ασημένιο καθοίκι που της είχε πει ο Ζαμπουτέν.

Νωρίς το πρωί πήρε το λεωφορείο και πήγε στο Φορλί, που το έλεγαν Μεγάλη Πόλη, γιατί όταν έφτανες εκεί έβλεπες πού ξεκινούσε η πόλη αλλά όχι πού τελείωνε. Βρήκε ένα μπακάλικο κι ένα σιδηροπωλείο, όμως τέτοιο πράγμα δεν το πουλούσε κανείς. Στο τέλος συνάντησε μια γυναίκα από το Καστροκάρο που δούλευε υπηρέτρια. Της είπε ότι η κυρία της πήγαινε και αγόραζε ασημικά σ' ένα εμπορικό πίσω από την Πόρτα Κοτόνι που προμηθευόταν εμπορεύματα από την Μπολόνια, και η μάνα μου κίνησε για εκεί. Κοιτούσε τον εαυτό της στις βιτρίνες, αντικρίζοντας απελπισμένη το βάρος και τη βρόμα της μιζέριας της, και ρώτησε τον υπάλληλο αν είχε ένα ασημένιο καθοίκι.

Εκείνος έψαξε στα ράφια.

«Αυτό δεν είναι ακριβώς καθοίκι, είναι φοντανιέρα».

«Φοντα... τι;»

Της εξήγησε σε τι χρησίμευε. Θα κάνει και για να κατουράς, σκέφτηκε και ρώτησε: «Πόσο κοστίζει;»

«Τετρακόσιες λιρέτες».

Της μητέρας μου της ήρθε κόλπος.

«Θα σου δώσω τριακόσιες».

«Τριακόσιες πενήντα».

«Εντάξει».

Επέστρεψε στο Καστροκάρο, περίμενε την Τρίτη που είχε το ζωοπάζαρο και πήγε να πουλήσει το γουρούνι που είχε χαρίσει στον πατέρα μου ο κόμης Μορέλι ως ανταμοιβή για τις υπηρεσίες του.

Όταν εκείνος είδε τη φοντανιέρα αλλά όχι το γουρούνι, του πήρε λίγη ώρα να καταλάβει και μετά όρμησε έξαλλος στη μητέρα μου. «Είσαι τρελή», της ούρλιαξε πιάνοντάς την από τα μαλλιά. Την έσπρωξε πάνω στον μπουφέ. «Θα με καταστρέψεις!»

Της χτύπησε το κεφάλι στη γωνία. Ένας πίδακας από αίμα ξεπήδησε, λερώνοντας όλο της το πρόσωπο.

«Πόσο χαίρομαι που παραλίγο να σας σκοτώσω εκείνη τη φορά!» γρύλισε εκείνη, με την όρασή της να τρεμοπαίζει, έτοιμη να λιποθυμήσει.

«Έπρεπε να μ' είχες ξεκάνει τότε, θα βασανιζόμουν λιγότερο!»

Η μητέρα μου έκλεισε τα μάτια και τα ξανάνοιξε ενώ ήταν ξαπλωμένη στο κρεβάτι με έναν επίδεσμο στο κεφάλι κι ένα χέρι σακατεμένο. Έμεινε έτσι για μια εβδομάδα. Την όγδοη μέρα είδε ότι της είχε έρθει η περίοδος, κάθισε πάνω στη φο-

ντανιέρα, που την είχε κρύψει στον μπουφέ, και έκανε αυτό που της είχε πει ο Ζαμπουτέν.

Εγώ γεννήθηκα στις 10 Ιουνίου του 1929, μετά από εννιάμισι μήνες ακριβώς, την ώρα που το Καμπανόνε, το μεγάλο καμπαναριό, σήμανε δώδεκα το μεσημέρι.